

חזקה

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף ה עמוד א

1. מתני'. כותל חצר שנפל - מחייבין אותו לבנותו עד ארבע אמות; בחזקת שנתן, עד שיביא ראיה שלא נתן. מד' אמות ולמעלה - אין מחייבין אותו. סמך לו כותל אחר, אע"פ שלא נתן עליו את התקרה - מגלגלין עליו את הכל; בחזקת שלא נתן, עד שיביא ראיה שנתן.
2. גמ'. אמר ריש לקיש: הקובע זמן לחבירו, ואמר לו פרעתיך בתוך זמני - אינו נאמן, ולואי שיפרע בזמנו.
3. אביי ורבא דאמרי תרוייהו: עביד איניש דפרע בגו זימניה, זימנין דמתרמו ליה זוזי, אמר: איזיל איפרעיה כי היכי דלא ליטרדן.
4. תנן: בחזקת שנתן, עד שיביא ראיה שלא נתן; היכי דמי? אילימא דאמר ליה: פרעתיך בזמני, פשיטא, בחזקת שנתן! אלא לאו דאמר ליה: פרעתיך בתוך זמני, אלמא עביד איניש דפרעיה בתוך זמניה! שאני הכא, דכל שפא ושפא זימניה הוא.
5. ת"ש: בחזקת שלא נתן, עד שיביא ראיה שנתן; היכי דמי? אילימא דאמר ליה: פרעתיך בזמני, אמאי לא? אלא לאו דאמר ליה: פרעתיך בתוך זמני, אלמא לא עביד איניש דפרע בגו זימניה! שאני הכא, דאמר: מי יימר דמחייבין לי רבנן.
6. רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע עבדי כאביי ורבא. מר בר רב אשי עבד כר"ל.
7. והלכתא כר"ל, ואפילו מיתמי; ואע"ג דאמר מר: הבא ליפרע מנכסי יתומים - לא יפרע אלא בשבועה, חזקה לא עביד איניש דפרע בגו זימניה.
8. איבעיא להו: תבעו לאחר זמן, ואמר לו פרעתיך בתוך זמני, מהו? מי אמרינן: במקום חזקה אמרינן מה לי לשקר, או דילמא במקום חזקה לא אמרינן מה לי לשקר?
9. ת"ש: בחזקת שנתן, עד שיביא ראיה שלא נתן; היכי דמי? אילימא שתבעו לאחר זמן, ואמר לו: פרעתיך בזמני, פשיטא! אלא לאו דאמר ליה: פרעתיך בתוך זמני, אלמא אפילו במקום חזקה אמרי' מה לי לשקר. שאני הכא, דכל שפא ושפא זימניה הוא.
10. ת"ש: מד' אמות ולמעלה - אין מחייבין אותו; סמך לו כותל אחר כו' עד שיביא ראיה שנתן; ה"ד? אילימא שתבעו לאחר זמנו, ואמר לו: פרעתיך בזמני, אמאי לא? אלא לאו דאמר: פרעתיך בתוך זמני, אלמא במקום חזקה לא אמרינן מה לי לשקר. שאני הכא, דאמר: מי יימר דמחייבין לי רבנן.
11. א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי, ת"ש: מנה לי בידך, אמר לו: הין, למחר אמר לו: תנהו לי, אם אמר נתתיו לך - פטור אין לך בידי - חייב; מאי לאו נתתיו לך - דא"ל: פרעתיך בזמני, אין לך בידי - דא"ל: פרעתיך בתוך זמני, וקתני: חייב, אלמא במקום חזקה לא אמרינן מה לי לשקר. לא, מאי אין לך בידי? לא היו דברים מעולם, דאמר מר: כל האומר לא לית, כאומר לא פרעתי דמי.

חידושי הרשב"א מסכת בבא בתרא דף ה עמוד א

הקובע זמן לחברו ואמר לו פרעתיך בתוך זמני אינו נאמן ולואי שיפרענו בזמנו, פירש גאון ז"ל דוקא קובע אבל בסתם מלוה אע"ג דאמרי' סתם מלוה ל' יום וכדתני' בפ"ק דמכות (ג' ב') המלוה את חברו סתם אינו רשאי לתובעו פחות מל' יום אפ"ה אם אמר פרעתיך תוך ל' יום נאמן דכיון שלא קבע לו זמן ל' יום בפירוש מכסיף ופרע תוך ל', והיינו דקאמר הקובע זמן ואילו אפי' בסתם מלוה כן לישמעין בסתם מלוה וכ"ש בקובע, ולולי שאמרה גאון ז"ל והסכימו בכך כל האחרונים הייתי אומר דה"ה בסתם מלוה,

2. השוואת שכנים להלוואה!
3. דין מצומצם של הקובע זמן לחבר. אמיר משפטית + אומדן פסיכולגי
4. אמירה המסיגת את ההכללה על אין תשלום תוך הזמן –
5. הוספת הנמקה של מוטבציה שלילית של האדם.
6. הכרעת ההלכה אמוראים
7. הכרעת הלכה סתמאית -
8. תצת

מרדכי מסכת בבא מציעא פרק אלו מציאות

[דף כד ע"ב] מצא כאן וכו' אמר לו תרתי אמרת הרי אלו שלו והדר אמרת חייב להחזיר א"ל לפני משורת הדין וכו' ואשכחנא נמי * בפ' הגוזל בתרא חייב בבא לצאת ידי שמים וכיון דחזינן דהוה כייפי להו הכי כדאיתא ס"פ האומנין גם אנן כייפין למיעבד לפני משורת הדין אם היכולת בידו לעשות ** דתני רב יוסף והודעת להם את הדרך וגו' ואמר ר' יוחנן לא נחרבה ירושלים אלא בשביל שהעמידו דבריהם על דין תורה ולא עשו לפני משורת הדין וכן פסק הראב"ן ואב"ה דכייפין להו לעשות לפני משורת הדין: